

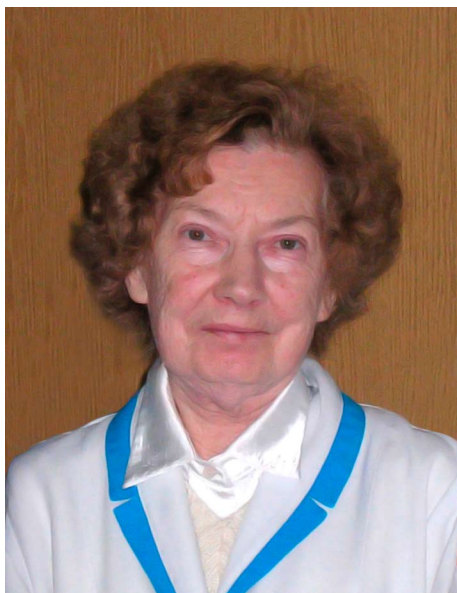
Некролог = Obituary = Некролог

DOI: <https://doi.org/10.25305/unj.140270>

Світлої пам'яті Віри Михайлівни Семенової

In Memoriam: Vira Mykhailivna Semenova

Светлой памяти Веры Михайловны Семенової

13 червня 2018 р. на 79-му році життя після нетривалої хвороби обірвався майже 60-літній науковий шлях Віри Михайлівни Семенової – доктора медичних наук, професора, завідувача лабораторії культивування тканин ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України».

Віра Михайлівна народилась 22 лютого 1940 р. у с. Куштомак Усинського району Пермської області (РФ) у сім'ї службовців. Батько, Некрасов Михайло Пилипович, загинув під час Другої Світової війни. Доньку виховала мати, Некрасова Марія Іванівна, яка померла у 2002 р.

Трудовий шлях В.М. Семенова розпочала в 1958 р. Після закінчення Київської середньої школи № 45 із срібною медаллю протягом року працювала препаратом на кафедрі захворювань вуха, горла та носа Київського медичного інституту ім. акад. О.О. Богомольця, а у 1959 р. вступила до Київського медичного інституту на педіатричний факультет.

Цікавість до наукової роботи Віра Михайлівна виявила вже на другому курсі навчання, коли почала успішно працювати в науковому студентському гуртку кафедри гістології та ембріології. За виконане під керівництвом завідувача кафедри проф. Н.І. Зазибіна

дослідження (разом з Е.О. Семеновим – майбутнім чоловіком) на тему «Реакція периферичної нервової системи кровотворних органів після рентгенівського опромінення в експерименті» була нагороджена золотою медаллю на Всесоюзному конкурсі наукових студентських робіт (1965).

За рекомендацією Вченої Ради педіатричного факультету медичного інституту В.М. Семенову направили на наукову роботу в Київський науково-дослідний інститут нейрохірургії: лікар-науковий співробітник відділу нейропатоморфології (1965–1972), молодший науковий співробітник (1972–1987), старший науковий співробітник (1987–1992). Під керівництвом проф. Б.С. Хомінського та його учнів – д-ра мед. наук І.А. Бродської, проф. Т.П. Верхоглядової, проф. М.І. Шамаєва Віра Михайлівна опанувала методи гістологічної діагностики пухлин та патології ЦНС, а також прозекторську справу.

У 1972 р. В.М. Семенова захистила кандидатську дисертацію на тему «Епендимоми та епендимоастроцитоми ЦНС», а в 1993 р. – докторську дисертацію на тему «Експериментально-морфологічна оцінка ефективності антибластичної терапії гліом головного мозку». У 2010 р. їй було присвоєно вчене звання професора зі спеціальності «патологічна анатомія».

З перших днів роботи в Інституті нейрохірургії Віра Михайлівна оволоділа методом культивування клітин і тканин під керівництвом проф. Т.П. Верхоглядової і стала унікальним фахівцем у галузі нейроморфології, нейроонкології та нейробиології. З 1992 р. упродовж 26 років В.М. Семенова очолювала лабораторію культивування тканин Інституту – єдину у складі установ нейрохірургічного профілю, яка стала експериментальною базою для поглибленого вивчення гістобіологічних властивостей тканин нервової системи за фізіологічних та патологічних умов. За цей період досліджено особливості проліферативної активності пухлин мозку різної гістоструктури і ступеня анаплазії, вивчено їх реакцію на вплив низки протипухлинних препаратів та біологічно активних речовин. На культурах гліом головного мозку оцінено ефективність різних режимів фотодинамічної терапії. Вивчено реакції клітин мозку, який розвивається, та зрілого мозку в культурі тканин на дію малих доз радіації. В умовах культивування досліджено біологічні властивості нейрогенних стовбурових клітин з

Copyright © 2018 Ukrainian Association of Neurosurgeons

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ольфакторної цибулини, а також здатність мезенхімальних стовбурових клітин зі строми жирової тканини до нейрогенного диференціювання. Проведено патоморфологічну оцінку впливу різних видів клітинної терапії на перебіг експериментального алергічного енцефаломієліту.

Результати патоморфологічних та експериментальних досліджень Віри Михайлівни відображено у 350 публікаціях і 7 монографіях. Вона була керівником 6 кандидатських та науковим консультантом 1 докторської дисертації.

Останні декілька років, мужньо переборюючи проблеми зі здоров'ям, Віра Михайлівна наполегливо працювала над монографією «Аспекты применения метода культивирования тканей в нейробиологии и нейроонкологии», яка вийшла друком 22.03.2018 р. Ця книга є підсумком наукової діяльності В.М. Семенової та її науковим заповітом.

Діяльність Віри Михайлівни є прикладом кращих академічних традицій наставництва молодих науковців. Велику увагу вона приділяла підготовці молодих спеціалістів, надаючи їм неоціненну допомогу при виконанні морфологічних досліджень для дисертаційних і планових наукових робіт. Невід'ємними рисами характеру Віри Михайлівни, котрі приваблювали молодих співробітників, були доброзичливе ставлення, щира готовність допомогти кожному.

В.М. Семенова була членом Вченої ради Інституту, Української Асоціації Нейрохірургів, редакційної колегії, автором та науковим рецензентом багатьох статей, опублікованих в «Українському нейрохірургічному журналі». Її рецензії і коментарі до статей не були формальними, надавали суттєві доповнення до інтерпретації представлених результатів. При роботі над текстом власних чи спільних публікацій Віру Михайлівну відрізняла висока вимогливість.

З 1992 р. В.М. Семенова була членом Міжрегіональної «Асоціації спеціалістів з клітинних культур» РФ, з 1998 р. – членом її Правління від України. Брала активну участь у роботі міжнародних симпозіумів з біології клітинних культур, які проводяться в Інституті цитології РАН (Санкт-Петербург).

Віра Михайлівна – відмінник охорони здоров'я, нагороджена грамотами адміністрації Інституту,

Президіуму Національної академії медичних наук, міської профспілки медпрацівників. Вона була людиною з активною життєвою позицією, брала активну участь у суспільному житті Інституту, роботі ради молодих учених, профспілкового комітету.

Вірі Михайлівни були притаманні широта наукових інтересів, висока відповідальність і почуття обов'язку, працелюбність, відданість роботі, інтелігентність. Завдяки цим якостям її поважали і любили колеги. Вона була зразком творчого довголіття, високого професіоналізму, вимогливості як до себе, так і до учнів та колег. Вона надзвичайно любила свою справу, отримувала насолоду від мікрофотографічної візуалізації клітин нервової системи на світлооптичному рівні, вбачала в них красу в художньому сенсі та надзвичайно її цінувала. Не мислила своє існування поза наукою, поза роботою в лабораторії. Вона була людиною багатогранних інтересів, шанувала художнє слово, образотворче мистецтво, оперний спів і долучала колег до світу прекрасного.

Життєве кредо Віри Михайлівни, яке вона часто повторювала молодим науковцям: «У житті завжди є місце подвигу». Приклад такого подвигу являє собою її біографія. Зі студентських років Віра Михайлівна йшла по життю разом з чоловіком, Едуардом Олександровичем Семеновим, 1936 р. народження, але овдовіла у 1995 р. Виховала двох дітей – доньку Олену (художник-дизайнер) та сина Олександра (лікар-психіатр), які живуть і працюють за межами України. Надзвичайно любила трьох онуків і очікувала їх на літні вакації.

З Вірою Михайлівною відходить ціла академічна епоха. Попри хворобу, вона мужньо продовжувала працювати, виношувала багато планів щодо майбутніх досліджень, продовжувала підтримувати молодих науковців, вселяючи в них віру і будучи прикладом служіння науці.

Колектив ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України» та наукова спільнота понесли непоправну втрату. Світла пам'ять про Віру Михайлівну Семенову назавжди збережеться у серцях колег, друзів, рідних та близьких.